

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu JUDr. Ivy Suneghové a soudkyň Mgr. Lucie Králové a Mgr. Soni Burešové ve věci

žalobkyně: **Kapsch Telematic Services spol. s r.o.**, IČO 27371531
se sídlem Ke Štvanici 656/3, 186 00 Praha 8
zastoupená advokátem Mgr. Martinem Pecklem
sídlem Italská 27, 120 00 Praha 2

proti
žalované: **Česká republika - Ministerstvo vnitra**, IČO 00007064
se sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

za účasti vedlejšího účastníka na straně žalované:

Ředitelství silnic a dálnic ČR, IČO 65993390
se sídlem Na Pankráci 546/56, 140 00 Praha 4
zastoupená advokátem JUDr. Janem Nemanským
sídlem Těšnov 1/1059, 110 00 Praha 1

o zaplacení 764 077 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 16. března 2021, č. j. 12 C 115/2020 – 52,

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně se **potvrzuje**.

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Beránková.

- II. Žalobkyně je povinna zaplatit žalované náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 600 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.
- III. Ve vztahu mezi žalobkyní a vedlejší účastnicí na straně žalované žádná z účastnic nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

- Napadeným rozsudkem soud I. stupně výrokem I zamítl žalobu o zaplacení částky 764 077 Kč s příslušenstvím, výrokem II žalobkyni uložil povinnost zaplatit žalované na nákladech řízení částku 600 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku, výrokem III rozhodl, že ve vztahu mezi žalobkyní a vedlejším účastníkem na straně žalované nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.
- Soud I. stupně takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobkyně na žalované domáhala zaplacení částky 764 077 Kč s příslušenstvím na základě skutkových tvrzení, že dne 29. 3. 2006 jako člen konsorcia Kapsch uzavřela s Českou republikou smlouvu o poskytování služeb souvisejících s provozem systému výkonového zpoplatnění vybraných komunikací v České republice (dále jen „Smlouva o službách“), kterou se konsorcium, včetně žalobkyně, zavázalo poskytovat České republice (Ministerstvu dopravy) služby spočívající v zajišťování provozu mýtného systému v rozsahu upraveném smlouvou. Souhlasným prohlášením zúčastněných byla žalobkyně ustanovena osobou vedoucí zakázku podle Smlouvy o službách; s účinností ke dni 12. 12. 2016 na základě smlouvy o postoupení Smlouvy o službách přešla práva a povinnosti České republiky z Ministerstva dopravy na Ředitelství silnic a dálnic. Poskytování služeb podle Smlouvy o službách bylo dodatkem prodlouženo do 31. 12. 2019. Dne 11. 1. 2017 ve 12:55 došlo na silnici č. I/48, v katastru obce Polom, k dopravní nehodě, při níž řidič v autobusu značky Iveco Daily, jehož provozovatelem byla žalovaná, nezvládl řízení vozidla a s tímto vjel vpravo mimo komunikaci na svodidla a následně po 50 m čelně narazil do mýtné brány č. I/48, 3-E-N-O. Nárazem došlo k poškození brány, které žalobkyně svým nákladem odstranila a mýtnou bránu uvedla do původního stavu. Na odstranění uvedené škody vynaložila částku 764 077 Kč. Na základě Smlouvy o službách je povinna provádět údržbu, opravy a obnovu dodaných technických a programových komponent, a to za paušální (pevnou) měsíční platbu; podle rozhodčího nálezů Rozhodčího soudu při hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky ze dne 30. 4. 2014 je povinna provádět opravy mýtného systému v rámci paušální odměny i v případech, kdy jsou poškození způsobena jí nezaviněnými vnějšími okolnostmi. Ve vynaložených nákladech spatřovala bezdůvodné obohacení žalované, když žalobkyně uvedením brány do původního stavu plnila to, co by žalovaná musela plnit z titulu odpovědnosti za škodu. Žalovanou vyzvala k úhradě dopisem ze dne 10. 6. 2019 s upozorněním na možnost soudního vymáhání. Žalovaná ničeho nezaplatila a odkázala na plnění poskytnuté ze strany pojišťovny.
- Žalovaná navrhlá zamítnutí žaloby. Nesporovala okolnosti uzavření Smlouvy o službách, souhlasného prohlášení a smlouvy o postoupení Smlouvy o službách, průběh a následek předmětné dopravní nehody. Dle žalované došlo k dopravní nehodě v rámci služební jízdy uskutečňované příslušníkem Hasičského záchranného sboru České republiky, který plnil své služební povinnosti podle zákona č. 361/2003 Sb., a proto se na ni nevztahuje odpovědnost za provozní činnost ve smyslu § 2924 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o.z.“). Dopravní nehodu coby pojistnou událost oznámila České podnikatelské pojišťovně, a.s., Vienna Insurance Group, která dne 2. 4. 2019 a 6. května 2019 vyplatila pojistné plnění Ředitelství silnic a dálnic jakožto majetkovému správci poškozené mýtné brány. Pro případ, že by soud shledal vznik bezdůvodného obohacení, namítla jeho promlčení s ohledem na uplynutí subjektivní promlčecí lhůty.
- Soud I. stupně po provedeném dokazování učinil následující skutková zjištění.

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Beránková.

5. Dne 29. 3. 2006 byla mezi Českou republikou – Ministerstvem dopravy České republiky jako objednatelem a společnostmi Kapsch TrafficCom AG, Kapsch Telecom spol. s r. o., Kapsch BusinessCom AG, Kapsch CarrierCom AG, Kapsch TrafficCom Construction & Realization spol. s r. o., Kapsch Telematic Services spol. s r. o. a PVT, a. s., jako dodavatelem, uzavřena smlouva o poskytování služeb souvisejících s provozem systému výkonového zpoplatnění vybraných pozemních komunikací v České republice. Účelem této Smlouvy o službách bylo poskytnutí služeb objednateli takovým způsobem, aby byl zajištěn řádný nepřetržitý a bezporuchový provoz systému výkonového zpoplatnění, který dodavatel dodal v souladu se smlouvou o dodávce, a to při splnění požadavků hospodárného, efektivního, účelného vynakládání finančních prostředků objednatelem (čl. 2. 2. obchodních podmínek). Předmětem smlouvy byl závazek dodavatele poskytovat objednateli služby a závazek objednatele zaplatit za tyto služby odměnu (čl. 2. 1 Smlouvy o službách a čl. 2. 1. obchodních podmínek). Jednou z poskytovaných služeb, k níž se žalobkyně zavázala, je údržba systému, která spočívá v údržbě, opravách a obnově dodaných technických a programových komponent (čl. 1. 2. 6. technických podmínek). Odměna dodavatele za služby zahrnuje veškeré náklady a výdaje dodavatele na splnění veškerých povinností dodavatelů uvedených v této smlouvě o službách, a to bez ohledu na to, jestli dané ustanovení smlouvy o službách stanoví, že splnění dané povinnosti dodavatele je na náklady dodavatele či nikoliv (čl. 10. 2. písm. b obchodních podmínek). Dodavatel ve smlouvě prohlásil, že odměna za služby správná a dostatečná [čl. 5. 8. písm. a) obchodních podmínek].
6. Žalobkyně je osobou vedoucí zakázku ve smyslu čl. 1.9 obchodních podmínek Smlouvy o službách.
7. Období poskytování služeb podle Smlouvy o službách bylo prodlouženo pro období od 1. ledna 2017 na nezbytně dlouhou dobu do realizace nového řešení výběru výkonového poplatku za zpoplatnění komunikací, nejpozději však do 31. 12. 2019.
8. Česká republika – Ministerstvo dopravy a Ředitelství silnic a dálnic České republiky, státní příspěvková organizace (dále jen „ŘSD“) uzavřeli dne 12. 12. 2016 smlouvu o postoupení smlouvy, jejímž předmětem bylo převedení veškerých práv a povinností ze Smlouvy o službách, včetně jejich dodatků z České republiky – Ministerstva dopravy na ŘSD.
9. Dne 11. 1. 2017 ve 12:55 hodin došlo na silnici č. I/48, v katastru obce Polom, k dopravní nehodě, při níž řidič v autobusu značky Iveco Daily, jehož provozovatelem byla žalovaná, nezvládl řízení vozidla a s tímto vjel vpravo mimo komunikaci na svodidla a následně po 50 m čelně narazil do mýtné brány č. I/48, 3-E-N-O. Nárazem došlo k poškození brány - ocelové a pomocné konstrukce (ocelového zábradlí na základu, deformaci a trhlině ve sváru ve spodní části ocelové konstrukce – stojky portálu). Žalobkyně uvedené poškození odstranila, na což vynaložila částku 764 077 Kč.
10. Mezi žalobkyní a ŘSD byl před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky veden spor o zaplacení o zaplacení částky 20 704 447,37 Kč s příslušenstvím. Žaloba byla rozhodčím nálezem ze dne 30. 4. 2014, sp. zn. RSP 1143/13, zamítnuta s odůvodněním, že povinností žalobkyně bylo provádět údržbu opravy a obnovu dodaných technických a programových komponent systému za sjednanou paušální odměnu bez ohledu na příčinu poškození.
11. Žalobkyně vyzvala žalovanou k úhradě částky 764 707 Kč výzvou ze dne 10. 6. 2019. Žalovaná reakcí ze dne 19. 6. 2019 s odvoláním na pojistné plnění poskytnuté za ni Českou podnikatelskou pojišťovnou k pojistné události č. 217601632 plnit odmítla. Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group poskytla ŘSD k pojistné události č. 217601630, uplatněné dne 14. 11. 2018, pojistné plnění ve dnech 2. 4. 2019 a 6. 5. 2019.
12. Soud I. stupně z důvodu nadbytečnosti neprováděl dokazování fotodokumentací k nehodě, potvrzením Policie České republiky o účasti na dopravní nehodě ze dne 11. 1. 2017, žádostí Policie České republiky o zajištění kamerového záznamu a odpovědí na žádost ze dne 25. 1. 2017 ani

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Beránková.

daňovými doklady a výpisy z účtů. Provedenými důkazy si totiž opatřil zjištění dostatečná pro rozhodnutí věci a průběh škodní události ani výše škody nebyly mezi stranami sporné.

13. Po právní stránce soud I. stupně věc posuzoval dle § 2991 o.z. Vyložil, že pojmovými znaky bezdůvodného obohacení je obohacení jedné osoby (tj. buďto zvětšení jejího majetku anebo případně jeho nezmenšení, ač k němu mělo s ohledem na běžný chod věci dojít) a ochuzení druhé osoby (tj. snížení jejího majetku, případně jeho nezvětšení, ač k němu mělo dojít), příčinná souvislost tohoto obohacení a ochuzení a absence spravedlivého důvodu k obohacení. V případě bezdůvodného obohacení plněním za jiného (§ 2991 odst. 2 o. z.) pak dále přistupuje okolnost, že ochuzený plnil, co obohacený měl plnit sám.
14. V této souvislosti soud I. stupně zdůraznil, že žalobkyně opravu brány neprováděla za jiného – její postavení přirovnal k plnění autoservisu opravujícího vozidlo poškozené 3. osobou při dopravní nehodě, který též není ve vztahu se škůdcem a plní pouze vlastní závazek ze smlouvy o dílo. Provedení opravy brány po dopravní nehodě ze dne 11. 1. 2017 bylo ze strany žalobkyně plněním smluvní povinnosti vůči České republice (vlastníkovi mýtných bran) – resp. správci ŘSD, jehož právním důvodem (titulem) byla Smlouva o službách. Žalobkyně tedy plnila za sebe, nikoliv za žalovanou.
15. Soud I. stupně též neshledal, že by na straně žalobkyně došlo k ochuzení, neboť za poskytnuté plnění obdržela protiplnění – odměnu ve sjednané paušální výši dle Smlouvy o službách. Vyplacení paušální odměny nebylo závislé na tom, zda v daném měsíci skutečně dojde k poškození vyžadujícímu opravu. Náklady na opravy systému mýtných bran se žalobkyně zavázala nést sama na vlastní riziko. Dostatečnost paušální odměny byla stranami Smlouvy o službách odsouhlasena a okolnost, že může dojít k fyzickému poškození bran v důsledku konání či opomenutí třetích subjektů, musela být žalobkyni při uzavírání smlouvy známa. Ostatně účelem Smlouvy o službách bylo zajistit řádný nepřetržitý a bezporuchový provoz systému výkonového zpoplatnění.
16. Soud I. stupně dále vyložil, že i v případě vzniku ochuzení žalobkyně by žalovaná nebyla povinna jí své obohacení (ve výši povinnosti nahradit škodu) vydat, a to ve smyslu § 2992 o.z., neboť žalobkyně vynaložila prostředky na opravu brány ve svém výlučném zájmu reprezentovaném Smlouvou o službách.
17. Na základě shora uvedeného soud I. stupně žalobu zamítl a pouze na doplnění uvedl, že pokud by k bezdůvodnému obohacení na straně žalované došlo, bylo by třeba také žalobu zamítnout s ohledem na důvodně uplatněnou námitku promlčení (k dopravní nehodě došlo 11. 1. 2017, žalobkyně se o něm dozvěděla nejpozději 25. 1. 2017, což vyplývá z jejího dopisu z uvedeného dne adresovaného Policií ČR, a žaloba byla podána 19. 6. 2020, tedy po uplynutí 3leté subjektivní promlčecí lhůty (§ 629 odst. 1, § 621 o.z.).
18. O nákladech řízení ve vztahu mezi žalobkyní a žalovanou rozhodl soud I. stupně podle § 142 odst. 1 o.s.ř. a v řízení zcela úspěšně žalované přiznal právo na plnou náhradu nákladů tvořených paušální náhradou hotových výdajů nezastoupeného účastníka podle 1 odst. 3, § 2 odst. 3 vyhlášky č. 254/2015 Sb., o stanovení výše paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu a podle § 89a exekučního řádu (dále jen „vyhláška č. 254/2015 Sb.“) za úkony sepis vyjádření a účast na jednání po 300 Kč.
19. O nákladech řízení ve vztahu mezi žalobkyní a vedlejším účastníkem soud I. stupně rozhodl podle § 142 odst. 1 o.s.ř. a contrario. Vedlejší účastník byl v řízení sice úspěšný, ale jím vynaložené náklady na zastoupení nelze považovat za účelné, neboť je státní příspěvkovou organizací zřízenou Ministerstvem dopravy ČR, jejíž základní předmět činnosti (výkon vlastnických práv státu k nemovitým věcem tvořícím dálnice a silnice I. třídy, zabezpečení správy, údržby a oprav dálnic a silnic I. třídy a zabezpečení výstavby a modernizace dálnic a silnic I. třídy) se přímo vztahuje k předmětu řízení a je dostatečně odborně, personálně a materiálně vybaven k plnění tohoto úkolu (srov. nález Ústavního soudu ze dne 10. 5. 2017, sp. zn. III. ÚS 532/17).

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Beránková.

20. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně včasné a přípustné odvolání z důvodu nesprávného právní posouzení věci soudem I. stupně. Na základě skutečností, že žalovaná odpovídá za škodu, kterou způsobila poškozením mýtné brány škodu jejímu vlastníkovu a že žalobkyně na svůj náklad uvedla poškozenou mýtnou bránu do původního stavu (tedy plně nahradila škodu), dovodila, že jí (nikoli vedlejšímu účastníkovi) náleží nárok na úhradu nákladů na opravu (vedlejší účastník nemůže po žalované uplatňovat škodu, neboť mu žádná nevznikla, resp. byla nahrazena žalobkyní, za škodu nelze považovat pro absenci příčinné souvislosti ani paušální platby za dílčí službu „údržba Systému“ dle Smlouvy o službách). Kdyby k poškození mýtné brány nedošlo, obdržela by žalobkyně stejně paušální platbu za službu „údržba Systému“, která sloužila k pokrytí nákladů na pravidelnou údržbu mýtného systému. Logické není, aby v této paušální platbě byly započteny náklady na odstranění poškození mýtné brány způsobeného předmětnou škodní událostí bez možnosti žalobkyně požadovat náhradu za tyto náklady od jejich původce. Žalobou uplatněný nárok je možné po právní stránce posoudit jako nárok na vydání bezdůvodného obohacení (§ 2991 a násl. o.z.), jako nárok na náhradu nákladů na opravu učiněných za žalovanou (§ 3013 o.z.) nebo jako nárok na náhradu škody, když žalobkyně v důsledku škodní události vydala náklady na opravu mýtné brány (§ 2894 a násl. o.z.). Dle žalobkyně byly splněny všechny znaky obecné skutkové podstaty bezdůvodného obohacení dle § 2991 odst. 1 o.z. (obohacení na straně žalované, k němuž došlo bez spravedlivého důvodu na úkor žalobkyně). Spravedlivým důvodem zde není ani Smlouva o službách, jejíž stranou žalovaná nebyla. Oprávněnost svého nároku v souladu s § 13 o.z. považovala za podpořenou i judikaturou – usnesením Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 1. 2011, sp. zn. 28 Cdo 3001/2010, a rozsudkem Okresního soudu v Blansku ve věci sp. zn. 703 C 1/2018. Přílehlavou dle žalobkyně není aplikace § 2992 o.z., neboť žalobkyně neplnila „sama sobě“ ani ve svém výlučném zájmu – náklady vynaložila na opravu cizí věci a (také) v zájmu a ve prospěch vlastníka mýtné brány, resp. žalované, která za škodu odpovídá. Soudu I. stupně vytýkala, že se nezabýval tím, zda nebyly splněny podmínky pro přiznání žalovaného nároku i z jiného právního titulu, než je nárok na vydání bezdůvodného obohacení, tedy z pohledu ustanovení § 3013 o.z. či jako nároku na náhradu škody. Žalobkyně nesouhlasila konečně ani se závěrem soudu I. stupně stran promlčení žalobou uplatněného nároku, neboť její nárok vůči žalované na náhradu nákladů na opravu mýtné brány vznikl teprve poté, co jí vznikl dluh k úhradě nákladů na opravu vůči osobám, které k opravě použila, a kdy tento dluh uspokojila (tj. nejdříve doručením příslušných faktur na úhradu oprav, kdy získala vědomost o výši škody). Navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že žalobě v celém rozsahu vyhovějí, nebo jej zruší a věc vrátí soudu I. stupně k dalšímu řízení.
21. Žalovaná navrhla potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného. Uvedla, že vlastníkem mýtné brány nebylo Ministerstvo dopravy, jak uvádí žalobkyně, ale Česká republika, a v tomto ohledu označila za zavádějící tvrzení žalobkyně, že žalovaná způsobila škodu poškozením mýtné brány jejímu vlastníku, když se jedná o totožné osoby (rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2017, sp. zn. 31 Cdo 2764/2016). Připomněla, že dle rozhodčího nálezu Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky ze dne 30. 4. 2014, sp. zn. Rsp 1143/13, je smluvní povinností žalobkyně provádět opravy mýtného systému i v případech, kdy jeho poškození není způsobeno ani zaviněno žalobkyní, a to za smluvně sjednanou paušální měsíční odměnu, přičemž na vrub žalobkyně jdou i případy tzv. vyšší moci. Žalobkyně opomíjí skutečnost, že žalovaná náklady na opravu poškození mýtného systému vynaložila formou uplatnění u České podnikatelské pojišťovny, a.s., která vyplatila pojistné plnění ŘSD. Žalobkyní tvrzená škoda tak byla uhrazena a vynaložením těchto nákladů žalovanou odpadl žalobkyni důvod za žalovanou tyto náklady vynaložit. Odkaz žalobkyně na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 1. 2011, sp. zn. 28 Cdo 3001/2010, neshledala případným s tím, že se nejedná o podobný případ, neboť tamější žalobce - Správa a údržba silnic Benešov neuplatňovala svá práva, ale práva Středočeského kraje, k jejichž výkonu byla zřízena. Stejně nepřipadným shledala odkaz na nepravomocný rozsudek Okresního soudu v Blansku ze dne 7. 9. 2020, sp. zn. 703 C 1/2018, který je založen na existenci provozní činnosti žalované společnosti

TONITRANS, s.r.o., kterou však zde žalovaná neprovozuje. Okresní soud v Blansku nevzal v potaz, že pokud by uvedená společnost uhradila náklady žalobkyně na opravu mýtného systému, plynula by žalobkyni nadále paušální měsíční odměna za opravu, tedy byla by to žalobkyně, kdo by se v důsledku uvedeného bezdůvodně na úkor České republiky obohatil. K aplikaci § 2992 o.z. uvedla, že neplnila-li by žalobkyně svůj smluvní závazek oprav poškození mýtného systému, nebylo by možné rozumně očekávat, že by jí plynul zisk na základě Smlouvy o službách. Jednalo se tedy o výlučný zájem žalobkyně – nelze považovat za spravedlivé, aby žalovaná nahradila žalobkyni náklady na opravu mýtného systému, když žalobkyně za tuto činnost dostává smluvní odměnu a současně ji ze samotného zajištění provozuschopnosti mýtného systému plynou další zisky. Ustanovení § 3013 o.z. je v podstatě redundantní, neboť je kryto skutkovou podstatou bezdůvodného obohacení. K otázce promlčení pak žalovaná uvedla, že o náhradu škody lze žádat již okamžikem, kdy poškozenému vznikne dluh. Žalobkyně se o škodné události dozvěděla 25. 1. 2017, poškození mýtné brány (pouze ocelové a pomocné konstrukce) žalobkyně měla a mohla zjistit neprodleně. Skutečnost, že oprava takto poškozeného systému trvala řádově měsíce, nelze klást k tíži žalované. Představu o výši škody si žalobkyně musela učinit nejpozději již v době poptávání servisních prací, navíc žalobkyně zajišťovala opravu i prostřednictvím ostatních členů tzv. konsorcia Kapsch, které jsou smluvními stranami Smlouvy o službách. Nemůže se tak odvolávat na neznalost věci.

22. Vedlejší účastník na straně žalované navrhl též potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného. Zdůraznil, že Smlouva o službách, resp. její ustanovení o poskytování služby „údržba Systému“ má charakter odvážné smlouvy – žádá ze smluvních stran v době uzavírání smlouvy netušila, zda potřeba opravy nebo obnovy mýtné stanice v důsledku poškození vnější silou nastane či nikoli. Pravidelné platby za uvedenou službu pak Česká republika platila bez ohledu na to, zda k potřebě opravy či obnovy mýtné stanice dojde. Žalobkyně se na druhou stranu dobrovolně zavázala, že provede opravu či obnovu mýtné stanice, aniž by byla čímkoli limitována, a byla srozuměna s tím, že za veškerou takovou činnost jí bez ohledu na její rozsah náleží pouze sjednaná paušální odměna. Vedlejší účastník graficky znázornil vzájemné plnění účastníků a na jeho základě dovodil, že žádný z nich se neobohatil ani nebyl ochuzen. Následně totéž provedl způsobem navrhovaným žalobkyní s tím, že z něj vyplývá významná nerovnost v plnění, neboť žalobkyně by jednak obdržela náhradu za plnění od vedlejšího účastníka a jednak od žalované – tedy za totožnou událost by obdržela dvě plnění. Žalobkyně byla povinna uvést poškozenou mýtnou bránu do původního stavu na základě povinností jí vyplývajících ze Smlouvy o službách, za což jí byla vedlejším účastníkem hrazena pravidelná měsíční paušální platba. Žalobkyně nebyla povinna (a ani tak nečinila) nahradit vedlejšímu účastníkovi škodu. Jediným subjektem, který byl povinen škodu nahradit, byla žalovaná, která svou povinnost řádně splnila, když vedlejšímu účastníkovi její pojišťovna dne 2. 4. 2019 a 6. 5. 2019 vyplatila pojistné plnění. Platba za službu „údržba Systému“ nesloužila pouze k pokrytí nákladů na pravidelnou údržbu mýtného systému, což potvrdil rozhodčí nález Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky ze dne 30. 4. 2014, sp. zn. Rsp 1143/13. Ve věci nedošlo k naplnění skutkové podstaty bezdůvodného obohacení dle § 2991 odst. 1 o.z., neboť žalobkyně byla povinna předmětnou mýtnou bránu uvést do původního stavu za účelem splnění smluvní povinnosti dle Smlouvy o službách za pravidelnou měsíční paušální odměnu (majetková sféra žalobkyně se nijak nezměnila), žalovaná byla pro případ vzniku škodné události pojištěna a příslušná pojišťovna vedlejšímu účastníkovi vyplatila pojistné plnění (žalovaná se na úkor žalobkyně neobohatila), žalobkyně nenesla důsledky škodné události, pouze plnila svou smluvní povinnost a pro posouzení věci je nerozhodné, jaký druh odměny byl za provedení opravy mezi žalobkyní a vedlejším účastníkem na straně žalované sjednán. Stejně jako žalovaná vedlejší účastník na její straně nepovažoval odkaz žalobkyně na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 1. 2011, sp. zn. 28 Cdo 3001/2010, za případný, když postavení tamějšího žalobce Správy a údržby silnic Benešov přirovnal ke svému postavení, nikoli postavení žalobkyně. Pokud jde o rozsudek Okresního soudu v Blansku sp. zn. 703 C 1/2018, pak poukázal na to, že dosud není pravomocný. Za správnou vedlejší účastník označil i

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Beránková.

aplikaci § 2992 o.z. soudem I. stupně – plnění sám sobě ve vztahu k žalobkyni je třeba spatřovat ve skutečnosti, že plnila, aby sama sobě nepřivodila sankce, které by jí ze Smlouvy o službách hrozily, pokud by tak neučinila. Vedlejším produktem tohoto plnění byla opravená mýtná brána. Žalobkyní provedené posouzení věci dle § 3013 o.z. vedlejší účastník označil za neopodstatněné a účelové, neboť je založeno na závěrech usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 3001/2010, které však žalobkyně používá i na podporu svého závěru, že došlo k bezdůvodnému obohacení na její úkor. K otázce promlčení žalobou uplatněného nároku uvedl, že žalobkyně získala vědomost o skutkových okolnostech případu nejpozději 25. 1. 2017.

23. Při odvolacím jednání dále žalobkyně v reakci na vyjádření žalované a vedlejšího účastníka na její straně uvedla, že byla-li by vlastníkem mýtné brány Česká republika, šlo by o další argument pro přiznání uplatněného nároku, neboť by jinak byla porušena zásada uvedená v ustanovení § 6 odst. 2 o.z., protože škůdce a poškozený by byl ten samý stát. V projednávané věci není uplatňován nárok vůči pojišťovně, a proto je argumentace stran vyplacení pojistného plnění nepřipadná. Rozhodné je, že žalovaná poškodila majetek ve vlastnictví státu a žalobkyně tuto škodu reparovala. Ke své argumentaci závěry rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 3001/2010, uvedla, že z tohoto rozhodnutí neplyne, že by Správa a údržba silnic Benešov, příspěvková organizace, jednala v zastoupení Středočeského kraje, neplyne to ani z ustanovení § 9 odst. 2 či § 25 odst. 9 zákona o pozemních komunikacích. Ani Správa a údržba silnic Benešov, příspěvková organizace v citovaném rozhodnutí řešené věci nejednala ve svém zájmu, poškození silnice byla povinna odstranit a obdobně jako žalobkyně obdržela za svou činnost od kraje prostředky. K rozsudku Okresního soudu v Blansku ve věci 703 C 1/2018 pak žalobkyně uvedla, že i žalovaná odpovídá za škodu, přičemž se jedná o odpovědnost za škodu způsobenou provozem vozidla. O výši škody žalobkyně získala dostatečnou představu až po doručení faktur za opravu mýtného systému, neboť tento je složitý a vyhodnocení jeho poškození není jednoduché.
24. Žalovaná pak ve vztahu k námitce promlčení poukázala na skutečnost, že žalobkyně již na základě objednávky opravy musela získat představu o výši plnění.
25. Odvolací soud na základě podaného odvolání přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a odst. 1 a 5 o.s.ř.), a dospěl k následujícím závěrům.
26. Soud I. stupně provedl dokazování v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí věci, z provedených důkazů učinil správná skutková zjištění, a proto z nich vychází i odvolací soud.
27. Soud I. stupně správně v rámci právního posouzení věci akcentoval, že opravením poškození mýtné brány, k němuž došlo v důsledku dopravní nehody způsobené žalovanou dne 11. 1. 2017, žalobkyně plnila svou smluvní povinnost, kterou převzala na základě Smlouvy o službách a která konkrétně spočívá v údržbě Systému, tj. v údržbě, opravách a obnově dodaných technických a programových komponent. Již tato okolnost totiž vylučuje vznik bezdůvodného obohacení na straně žalované plněním za jiného ve smyslu § 2991 odst. 2 o.z.
28. Z komentářové literatury (srov. Bílková, J.: *Bezdůvodné obohacení v novém občanském zákoníku*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 32-279) vyplývá, že bezdůvodné obohacení plněním povinnosti za jiného vyžaduje existenci povinnosti k plnění závazku na straně subjektu, za který bylo plněno (obohaceneho), a vědomé poskytnutí plnění osobou, která neměla povinnost plnit (ochuzeným). Jednou z několika podmínek vzniku bezdůvodného obohacení plněním povinnosti za jiného, které musí být splněny kumulativně, tedy je, že osoba, která plnila, neměla k plnění povinnost.
29. V projednávané věci je žalobkyně třetí osobou - podnikatelem, která se v rámci své podnikatelské činnosti na základě Smlouvy o službách uzavřené s Českou republikou, jež práva a povinnosti z této smlouvy plynoucí ve smyslu § 1895 a násl. o.z. postoupila vedlejšímu účastníkovi na straně žalované, zavázala provádět opravy jakýchkoli poškození mýtného systému, a to za účelem dosažení zisku v podobě úplaty sjednané ve formě měsíční paušální platby. Opravou poškození

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Beránková.

mýtné brány při dopravní nehodě ze dne 11. 1. 2017 tedy žalobkyně plnila tuto svou smluvní povinnost, nikoli povinnost žalované vyplývající z jejího závazku ze způsobené škody (§ 2927 o.z.). Stran existence povinnosti žalobkyně k plnění, v jejímž důsledku nemůže dojít ke vzniku bezdůvodného obohacení plněním za jiného, je přitom nerozhodné, že tato povinnost plnit nevyplývala ze „stejného právního vztahu (nebyla solidárním dlužníkem, dluh nezajišťovala apod.)“, jak ve prospěch svého závěru o vzniku bezdůvodného obohacení argumentoval Okresní soud v Blansku v rozsudku ze dne 7. září 2020, č. j. 703 C 1/2018-373 (srov. bod 23 odůvodnění citovaného rozsudku). Žalobkyně tak neplnila „za jiného“ v intencích ustanovení § 2991 odst. 2 in fine o.z., nýbrž za účelem dosažení zisku plnila svou smluvní povinnost dle Smlouvy o službách (obdobně srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 16. 10. 2013, sp. zn. 32 Cdo 3580/2011).

30. Žalobou uplatněný nárok pak není na místě posoudit ani dle ustanovení § 3013 o.z., dle něž kdo učiní za druhou osobu náklad, který tato osoba byla povinna učinit sama, má právo požadovat náhradu. Odvolací soud se zde ztotožňuje se závěry vyslovenými v části komentářové literatury (Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J., a kol., *Občanský zákoník. Komentář. Svazek VI* (§ 2521-3081, relativní majetková práva 2. část), 1. Vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, či opět Bílková, J.: *Bezdůvodné obohacení v novém občanském zákoníku. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 32-279*) o nadbytečnosti a neaplikovatelnosti tohoto ustanovení vzhledem k jeho subsidiární povaze vůči ustanovení § 2991 upravujícího explicitně skutkovou podstatu bezdůvodného plnění za jiného, a to na rozdíl od Obecného zákoníku občanského, v němž vzhledem k nedostatku zmíněné skutkové podstaty bezdůvodného obohacení byla tato norma obsažena v § 1042. V této souvislosti odvolací soud nemá za správný výklad podaný J. Petrovem v Hulmák, M. a kol.: *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část* (§ 2055–3014). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 2000 -2006, dle něž se ustanovení § 3013 použije přednostně před § 2991 a násl. o.z. mimo jiné též proto, že při aplikaci ustanovení § 2997 o.z. by ten, kdo plnil za jiného dobrovolně, vůbec neměl mít právo na náhradu. Jak totiž vyplývá z rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 3. 5. 2019, sp. zn. 28 Cdo 208/2019, není právo na vydání bezdůvodného obohacení vzniklého plněním za jiného (§ 2991 o.z.) vyloučeno podle § 2997 odst. 1 věty druhé o.z. samotnou skutečností, že ochuzený (plnitel) vědomě poskytl plnění namísto obohaceného (dlužníka), ač k tomu nebyl povinen, ani tím, že si ochuzený na věřiteli nevymínil postoupení pohledávky dle § 1936 odst. 2 o.z. Proto se odvolací soud neztotožňuje s J. P. v závěru, že § 3013 se použije mimo jiné tehdy, pokud někdo opravil silnici, kterou by obohacený byl povinen opravit sám, a to s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 1. 2011, sp. zn. 28 Cdo 3001/2010.
31. V právě citovaném rozhodnutí byl řešen spor žalobkyně Správy a údržby silnic Benešov, příspěvkové organizace, proti žalovaným fyzickým osobám, které dle okresního soudu poškodily silnici III. třídy, kterou žalobkyně měla ve své správě, natolik, že bylo nutné provést její opravu, což žalobkyně na své náklady provedla. Okresní soud dospěl k závěru o vzniku bezdůvodného obohacení na straně žalovaných, s nímž se odvolací krajský soud ztotožnil s tím, že narušili-li žalovaní svým jednáním statiku komunikace a bylo-li třeba tuto situaci řešit bezodkladně provedením zajišťovacích prací, které místo žalovaných uhradila žalobkyně, vzniklo bezdůvodné obohacení dle § 454 obč. zák. tím, že za ně bylo plněno to, co po právu měli plnit sami. Nejvyšší soud dovolání žalovaných jako nepřipustné odmítl, nicméně se vyslovil tak, že „za dané situace, kdy není možné považovat jednání poškozující věc jiné osoby za oprávněný výkon vlastnického práva dovolatelů či přiměřené odvracení hrozícího zásahu do jejich práva, lze souhlasit se závěrem soudů obou stupňů, že dovolatelé se dopustili protiprávního jednání a vznikla jim tak povinnost nést jeho následky. Je možno přisvědčit odvolacímu soudu i v tom, že uhrazením nákladů na opravu silnice žalobkyní bylo za dovolatele plněno to, co měli po právu plnit oni, čímž došlo na jejich straně k bezdůvodnému obohacení, přičemž zde není rozhodné vlastnictví stavby.“
32. Odvolací soud neshledává poukaz na toto rozhodnutí, které zůstalo v judikatuře Nejvyššího soudu zcela ojedinělým, za případný. V tam projednávané věci byla žalobkyní Správa a údržba silnic

Benešov, příspěvková organizace, ta uhradila zajišťovací práce, jež bylo třeba provést v důsledku poškození silnice III. třídy, kterou měla ve své správě, a kterou poškodili žalovaní. Situace v nyní projednávané věci je však odlišná – žalobkyně není osobou ve smyslu § 22a odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění účinném ke dni 11. 1. 2017 (dále jen „zákon č. 13/1997 Sb.“), zabezpečující provoz systému elektronického mýtného a výběr mýtného, jejíž postavení by bylo lze přirovnat postavení Správy a údržby silnic Benešov, příspěvkové organizace. Takovou osobou je naopak vedlejší účastník na straně žalované – ŘSD, který byl pověřen provozem systému elektronického mýtného. Žalobkyně pak jako dodavatel služeb vykonávala technické zabezpečení výběru mýtného včetně servisu potřebné infrastruktury (k tomu srov. Černínová, M., Černín, K., Tichý, M., Zákon o pozemních komunikacích. Komentář, Wolters Kluwer, 2015), k čemuž odvolací soud dodává, že žalobkyně tak činila právě na základě Smlouvy o službách, jejíž druhou smluvní stranou je ŘSD. Argumentaci vedlejšího účastníka v tomto směru uplatněnou tedy nelze považovat za účelovou, ale naopak za zcela přiléhavou. Již pro takto vyložené odlišné postavení žalobkyň neshledává odvolací soud důvod aplikovat závěry citovaného rozhodnutí.

33. Vzhledem k tomu, že dosud nepravomocný rozsudek Okresního soudu v Blansku ze dne 7. září 2020, č. j. 703 C 1/2018, vychází právě ze závěrů shora uvedeného ojedinělého usnesení Nejvyššího soudu ČR, kterým navíc bylo dovolání jako nepřijatelné odmítnuto, a nijak neřeší otázku postavení žalobkyň, nelze hovořit o tom, že by tato rozhodnutí postačovala ke vzniku důvodného očekávání ve smyslu § 13 o.z.
34. Žalobou uplatněný nárok není na místě posoudit ani jako nárok z odpovědnosti za škodu. Žalobkyně úbytek ve své majetkové sféře spatřuje v tom, že nárok na paušální odměnu ve stejné výši by jí vznikl i tehdy, nedošlo-li by k poškození mýtné brány a navíc by nemusela vynaložit náklady na odstranění jejího poškození.
35. Subjektem, jehož majetková sféra byla poškozením mýtné brány negativně dotčena, je vlastník silnice I. třídy, jejímž příslušenstvím předmětná mýtná brána je, tj. stát (srov. § 9 odst. 1, § 13 písm. h) zákona č. 13/1997 Sb. Žalobkyní specifikovaný úbytek majetkových hodnot na její straně nemá příčinu v samotném poškození mýtné brány žalovanou, ale v tom, jakým způsobem byla sjednána odměna za její činnost dle Smlouvy o službách spočívající v údržbě a opravách zařízení sloužícího k výběru mýtného, tj. paušální částkou bez ohledu na to, zda v tom kterém období, za něž je jí paušální částka hrazena, vynaloží též náklady na opravy poškození mýtného systému třetími subjekty. Otázka, zda žalobkyně má vůči vedlejšímu účastníkovi nad rámec takto sjednané odměny právo na náhradu nákladů vynaložených za odstranění poškození z vnějších příčin, které ani zčásti nezavinila, byla předmětem sporu vedeného mezi žalobkyní a vedlejším účastníkem na straně žalované před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky a byla vyřešena v neprospěch žalobkyně. Svou žalobou směřující nyní proti původci takového poškození se žalobkyně evidentně snaží eliminovat pro ni nepříznivé důsledky plynoucí z podoby takto sjednané odměny. Nelze však přehlédnout, že paušální odměna žalobkyní náležela ve stejné výši i tehdy, kdy nevynaložila žádné náklady na opravy mýtného systému. Odměna sjednaná Smlouvou o službách zahrnovala veškeré náklady a výdaje žalobkyně na splnění veškerých jejích povinností dle smlouvy, bez ohledu na to, zda dané ustanovení Smlouvy o službách stanoví, že splnění dané povinnosti je na náklady žalobkyně či nikoli [čl. 10.2. písm. b) obchodních podmínek] a žalobkyně odsouhlasila její dostatečnost. Žalobkyně si již při sjednání odměny musela být jako podnikatelka vědoma toho, že v průběhu trvání smlouvy může dojít i k poškození mýtného systému jednáním třetích osob.
36. S ohledem na shora uvedené závěry, kdy žalobou uplatněný nárok nelze po právní stránce kvalifikovat ani jako bezdůvodné obohacení dle § 2991 odst. 2 o.z. (při současném závěru o nadbytečnosti ustanovení § 3013 o.z.), ani jako škodu, která by žalobkyni vznikla v důsledku předmětné dopravní nehody ve smyslu § 2927 odst. 1 o.z., není namístě žalobě vyhovět ani s poukazem na ustanovení § 6 odst. 2 o.z. Žalobkyně se aplikace tohoto ustanovení dovolává

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Beránková.

na základě okolnosti, že vlastníkem poškozené mýtné brány a škůdcem je táž osoba – Česká republika, přičemž ale přehlíží, že citované ustanovení žádný nárok samostatně nezakládá (srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 5. 2019, sp. zn. 25 Cdo 224/2019), což dovozovala i dřívější ustálená judikatura ve vztahu ke korektivu dobrých mravů (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 8. 2007, sp. zn. 28 Cdo 2660/2007).

37. Soud I. stupně se pak při správném závěru o tom, že opravou poškození mýtné brány nedošlo ke vzniku bezdůvodného obohacení na straně žalované plněním za jiného, zcela nadbytečně zabýval možností aplikace ustanovení § 2992 o.z. a otázkou promlčení žalobou uplatněného nároku. Odvolací soud se proto, a to i s ohledem na svůj závěr ohledně nemožnosti aplikace ustanovení § 2927 odst. 1 o.z. na projednávanou věc, argumentací účastníků ve vztahu k těmto dvěma otázkám z důvodu hospodárnosti řízení nezabýval.
38. Soud I. stupně tedy správně žalobu jako nedůvodnou napadeným rozsudkem zamítl a správně též rozhodl i o nákladech řízení, když ve vztahu mezi žalobkyní a žalovanou správně určil ve smyslu § 142 odst. 1 o.s.ř. osobu povinnou k náhradě nákladů řízení a ve vztahu mezi žalobkyní a vedlejším účastníkem na straně žalované aplikoval ustanovení § 142 odst. 1 o.s.ř. a contrario vzhledem k neúčelnosti nákladů vynaložených vedlejším účastníkem na jeho právní zastoupení. Předmět řízení se totiž týká běžné činnosti vedlejšího účastníka, k jejímuž výkonu je nepochybně dostatečně vybaven, a rozsah jeho povinnosti k náhradě nákladů na opravy mýtného systému ve vztahu ke Smlouvě o službách byl již pravomocně vyřešen rozhodčím nálezem.
39. Odvolací soud proto dle § 219 o.s.ř. rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný potvrdil.
40. O nákladech odvolacího řízení ve vztahu mezi žalobkyní a žalovanou rozhodl odvolací soud dle § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. a zcela úspěšně žalované přiznal jako nezastoupenému účastníkovi právo na náhradu nákladů v paušální výši 300 Kč za každý z těchto dvou úkonů: sepsání vyjádření k odvolání žalobkyně a účast na jednání před odvolacím soudem [§ 151 odst. 3 o.s.ř., § 1 odst. 3 písm. a) a c), § 2 odst. 3 vyhlášky č. 254/2015 Sb.], tj. náhradu v celkové výši 600 Kč. O lhůtě k plnění rozhodl odvolací soud dle § 160 odst. 1 část věty před středníkem o.s.ř.
41. Ve vztahu mezi žalobkyní a vedlejším účastníkem na straně žalované pak odvolací soud o nákladech odvolacího řízení rozhodl dle § 224 odst. 1 o.s.ř. a § 142 odst. 1 o.s.ř. a contrario, neboť náklady vynaložené vedlejším účastníkem na jeho právní zastoupení z důvodů shora vyložených nelze považovat za účelné.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně, jestliže rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o.s.ř.). Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

Praha 23. července 2021

JUDr. Iva Suneghová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Beránková.